

Bevittnade evangeliernas författare Jesus liv och läror?

En trend som tilltagit bland de som kallar folk till kristendomen, oavsett om de är präster eller anhängare av Livets Ord, är att försöka inhysa i åhöraren en tilltro till påståendet att evangelierna skrevs av Jesus följeslagare, människor som levde med honom och som stödde honom i hans kall.

Följaktligen är det meningen att vi ska anta att informationen i evangelierna är trovärdiga och korrekta rapporter om Jesu liv och läror.

De kristna prästerna insisterar på att de fyra påstådda evangelieförfattarna; Matteus, Markus, Lukas och Johannes bevittnade Jesus liv och läror och att detta följlaktligen utgör oomkullrunkeliga argument för evangeliernas riktighet.

Med sådana garantier undrar ofta dessa kristna hur man överhuvudtaget kan ifrågasätta giltigheten i bibelevangeliernas budskap.

Det första som bör notera är att, även om dessa präster, dörrknackare och evangelister kunde etablera att evangelierna verkligen utgjorde ögonvittnens rapporter, så bekräftar inte detta i sig själv evangelieförfattarnas trovärdighet ur ett helhetsperspektiv.

Historiker då de undersöker vilken aspekt som helst av den nedskrivna eller oralt bevarade historien måste syna ögonvittnenas rapporter i sömmarna och förväntas inte ett accepterande av dessa som de är förrän detta gjorts, särskilt inte när rapporterna inbördes motsäger sig varandra i sina skildringar.

Det andra som skall påpekas är att, medan dessa kallare till kristendomen fortsätter med sina påståenden angående evangeliernas författare, visar moderna studier av kristendomens begynnelse att sådana påståenden inte alls stämmer överens med verkligheten.

Dagens kristna bibelexperter har många gånger visat att evangelierna inte är det som S:t Justin sade: "apostlarnas memoarer" utan snarare verk av anonyma personer som för enkelhetens skull i denna broschyr skall kallas Markus, Matteus, Lukas och Johannes.

Om dessa fyra evangelier varken kan anses vara Jesus följeslagares eller hans apostlars anteckningar varifrån kommer de då?

Markusevangeliets författare

Markusevangeliet som anses vara det allra äldsta av det Nya Testamentets evangelier skrevs ej av en av Jesus följeslagare. Den tidiga bibelexperthen **Eusebius från Caesarea** (325 e.Kr.) skrev, då han refererade till Papias (130 e.Kr.) angående Markusevangeliets ursprung:

"Detta brukade även den Äldre säga. Markus efter att ha varit Peters tolkare, skrev riktigt nog, om än inte i rätt ordning, det han erinrade sig varit något som sagts eller gjorts av Herren. För han (Markus) hörde ingenting från Herren själv, ej heller var han en av hans följeslagare, utan någon slags senare daterad Peter, som brukade ta till sig hans instruktioner i samband med sina (åhörarens behov), men inte med avsikten att samla sin Herres läror på ett ordnat vis..." (Eusebius, Church History III, 39, 15)

Irenaeus (180 e.Kr.) gjorde följande fastställande:

"Peter och Paulus förkunnade evangelierna i Rom. Efter deras död förde Markus, Peters följeslagare och tolkare, hans läror till oss i skriven form." (Against Heresies III.i.1)

Från dessa bevis förstår vi att Markus först och främst inte var särdeles framträdande som ledare i kyrkan, att han var varken Jesus lärjunge eller apostel och att Markusevangeliet, eftersom Peter dog 64/65 e.Kr inte skrevs före detta datum.

Dr C.J. Cadoux, professor i kyrkohistoria i Oxford, summerar framstående bibliska forskares slutsatser med avseende på detta Evangeliums beskaffenhet och komposition:

"Det skrevs efter Petrus martyrskap (år 65 e.Kr.) och vid en tid då Markus, som inte själv var en av Jesu lärjungar, uppenbarligen inte hade någon av Jesu personliga lärjungar inom räckhåll genom vilkas kunskap han kunnat kontrollera sin berättelse." (Dr C.J. Cadoux, The Life of Jesus)

Matteusevangeliets författare

Encyclopedia Britannica säger följande om Matteusvevangeliet:

"Även om det finns en "Matteus" bland de olika listorna på Jesus lärjungar, avslöjar än mer det faktum att namnet "Levi", skatteindrivaren, som i Markusevangeliet blev en av Jesus följeslagare, i Matteusevangeliet har ändrats till "Matteus". Från detta kan man ana att Matteus genom detta påhitt påstod sig inneha en apostels auktoritet för sitt evangelium, men att författaren till Matteusevangeliet förmodligen är anonym." (Biblical Literature and Its

Critical Interpretation, The Gospel According to Matthew.)

The New American Bible har följande att säga i sin introduktion till Matteusevangeliet, medan den presenterar majoriteten bland bibelexperternas framträdande position:

"Den gamla traditionen att författaren var lärjungen och aposteln Matteus (se 10:3) är ohållbar eftersom evangeliet i stora delar baserats på Markusevangeliet (nästan alla verser i det evangeliet har utnyttjats i detta) och det är knappast troligt att en av Jesus följeslagare skulle ha följt en rapport i så stor utsträckning från en som erkände att han inte hade en sådan förbindelse (med Jesus) utan som snarare satte sin lit till sina egna minnen. Tillskrivandet av evangeliet till Matteus kan bero på att han var ansvarig för vissa berättelser i det, vilket dock är långt ifrån säkert."

The New American Bible avslutar genom säga att författaren bestämt är okänd men att han i fortsättningen för enkelhetens skull ändå skall kallas Matteus.

I sin bok **"Who's Who in the Bible?"** skriver **Peter Calvocressi**:

"Förr i tiden tillskrevs evangeliets författare till aposteln Matteus, men sedan denna syn demolerats har vi lämnats med en evangelist som, åtskild från aposteln, hur som helst måste fortsätta att kallas Matteus eftersom vi inte har något namn för honom."

Raymond Brown skriver i sin kommentar över Matteus tidiga rapporter:

"Det förekommer en nästan enhällig överenskommelse i dagens vetenskapliga kretsar att evangelisten är okänd, även om vi av ren vana fortsätter att referera till honom som "Matteus". Hans beroende av Markus indikerar att han inte var något ögonvittne till Jesus ministerium." (The Birth of Messiah sid. 45)

Han avslutar genom att skriva i sin fotnot:

"Romersk-katolska anhängare var bland de sista som offentligt slutade försvara synen att evangeliet var skrivet av Matteus, en av de tolv."

Lukasevangeliets författare

The New American Bible i sin kommentar till Lukasevangeliet fastställer:

"Den tidiga kristna traditionen, från det tredje århundradet och framåt, identifierar Apostlagärningarna och detta evangeliums författare som Lukas, en syrier från

Antioch...Evangeliets prolog klargör att Lukas inte är en del av den första generationen kristna lärjungar."

The New Encyclopedia Britannica ger vidare referenser till Irenaeus och Eusibius i vilka Lukas skildras som en anhängare av Paulus evangelium. I den Muratoriska Kanoniseringen identifieras Lukas som en av Paulus följeslagare, men även denna identifikation har ifrågasatts p.g.a. författarens felaktiga rapporter om Paulus levnadsbana. Avslutningsvis står det: "I kort kan man säga att detta evangeliums författare fortfarande är för oss okänd." (Biblical Literature and Its Critical Interpretation, The Gospel According to Luke.)

Allt vi kan säga är att Lukasevangeliet skrevs i en ickejudisk missionärskyrka vilket verkar vara den övervägande åsikten och den som oftast förekommer i dagens Bibelkommentarer.

Johannesevangeliets författare

The Encyclopedia Britannica säger om följande om Johannesevangeliet:

"Från inifrån liggande bevis skrevs detta evangelium av en älskad lärjunge vars namn är okänt. Eftersom både inifrån och utomstående bevis är tvivelaktiga, antas den fungerande hypotesen att Johannes och de Johanniska breven nedskrevs och redigerades någonstans i Öst (kanske Efesos) som en produkt av en "skola" eller Johannisk cirkel, vid det första århundradet." (Biblical Literature and Its Critical Interpretation, The gospel according to John, Uniqueness of John.)

Peakes Commentary on the Bible säger följande:

"Detta evangeliums ursprung är täckt i mörker" (Peakes Commentary on the Bible, C. K. Barrett, "John", Nelson 1967)

Professor R.W. Rogerson Anglikansk präst och professor i kanoniska lagen i Katedralen i Sheffield, skriver i sitt nya verk "**An introduction to the Bible**":

"Övertygelsen att evangeliet inte skrevs endast av en författare utan att det är resultatet av en lång process av tillväxt i vilken åtskillnaden mellan författare och redigerare/utgivare ej är särdeles klar har ökat. Denna slutledning strider mot den traditionella synen att författaren är Johannes, son till Sebadaio, och lärjungen som Jesus älskade. (Joh. 13:23)". (An introduction to the Bible sid 122)

The New American Bible efter att ha nått samma slutsats klargör vidare varför Johannesevangeliet författades av fler än en individ. T.ex. . verkar det som om kap 21 har

lagts till efter att evangeliet fullbordats; detta därför att det uppvisar en grekisk stil som skiljer sig något från resten av verket.

The New Jerome Biblical Commentary noterar angående detta:

"Författaren till Johannesevangeliets 21:a kapitel identifierar helt klart inte den älskade lärjungen vilken är källan till den Johanniska traditionen, med John son till Sebadaio. Joh. 21:2 refererar till "Zebedes söner" medan 21:7, 20 refererar till den älskade lärjungen."

Kommentaren i *The New Jerome*, fortsätter att dra upp vidare svårigheter som uppkommer i och med att man tillskriver detta fjärde evangelium till Johannes, son till Sebadaio. T.ex. så indikerar en passage i Mark 10:39 att båda bröderna (Sebadaios söner) skulle dö martyrdöden, medan Joh 21:20-23 säger att den älskade lärjungen till skillnad från Peter inte dog någon martyrdöd. Dessutom skall nämnas att *"den kristologiska utvecklingen och den realiserade eskatologin i det fjärde evangeliet är långt över vad som förväntas av en Galileisk fiskare."*

På samma sätt påpekar **Graham Stanton** professor i Nya Testamentliga Studier att *"om den älskade lärjungen tillhörde den innersta kretsen av lärjungar redan från början, varför uppkommer den första referensen till den älskade lärjungen endast vid 13:23?"* (The Gospels and Jesus, pg. 124)

Maurice Casey diskuterar i sin senaste bok, *"Is John's Gospel True?"* de lögnaktiga åsikter som generellt sprids bland de kristna evangelisterna och han visar "bortom alla tvivel" att dessa åsikter är påvisbart falska. Slutligen sammanfattar han att *"evangeliet skrevs av flera individer när anonyma och pseudepigrafiska verk var vanligt förekommande"*. (Is John's Gospel True? Sid. 176)

"Slutligen är viktigt att notera att några av de allra tidigaste kristna var väldigt misstänksamma över Johannesevangeliet p.g.a. att det skiljer sig avsevärt från de synoptiska evangelierna liksom dess popularitet bland gnostiska och kätterska grupper." (The New Jerome Biblical Commentary, sid. 946)

Avslutningen: Evangelister, präster, dörrknackare och missionärer, liksom kyrkoförsamlingar med sina passionerade, retoriska tal och mässor, må fortsätta föra medelssvensson bakom ljuset. Men för dem som bekantat sig med historien bakom dessa evangelier framstår missionärernas position enormt långsökt och ingenting annat än rent önsketänkande.

litteraturförteckning:

Brown, R, Fitzmyer. J, Murphy, M. The New Jerome Biblical Commentary (Geoffrey Chapman, 1997).

Brown, Raymond. The Birth of the Messiah (Doubleday, 1977)

Calvocoressi, P. Who's Who in the Bible (Penguin Books, 1987)

Casey, Maurice. Is John's Gospel True? (Routledge, 1996)

Philips, B. The True Message of Jesus Christ (Dar Al Fatah, 1996)

Rogerson, J, W. An Introduction to the Bible (Penguin Books, 1999)

Stanton, G. The Gospels and Jesus (Oxford University Press, 1989)

Stanton, G. Gospel Truth? (Fount Paperbacks, 1997)

The New American Bible, St Joseph, Personal size edition (Catholic Book publishing, 1991).
